

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE
ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC
STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR
L'AVANCEMENT DES ETUDES
NEERLANDAISES

Editor: Basil D. Kingstone / Dept. of French / Univ. of Windsor / Windsor, ON / N9B 3P4
Phone: (519) 253-4232 ext. 2062 / Fax: (519) 971-3648 / e-mail: bkingst@uwindsor.ca

DECEMBER 1996

DÉCEMBRE 1996

FROM THE EDITOR'S DESK

First of all, we were deeply shocked to hear of the sudden death of Janny Lowensteyn. She worked hard year after year to promote Dutch language activities in the Montreal area, and her loss will be deeply felt. We wish Peter and his family courage in their time of trial.

To our work alive... The double issue of the Journal for 1996 is almost ready for the printer. It will run to about 200 pages and be a wonderful reminder of CAANS' 25 years of activity.

The programme for the Learned's meeting on May 31 and June 1 is taking shape. Now is the time to offer a paper, and to get yourselves nominated to the executive; forms are in this Newsletter.

Very important: the Secretariat of the Learned's will mail out a letter to us all in January *telling us how to send for a registration package*. In case they miss you, here's how. *Contact them*, at:

Congress of Learned's/Congrès des sociétés savantes
Memorial University of Newfoundland
St. John's, NF A1C 5S7
phone: 709/737-4360
e-mail: learneds@morgan.msc.mun.ca

INSIDE/TABLE	
From the Editor's Desk	1
List of Officers/Membres du bureau	2
Call for Papers	3
Invitation de communications	4
Nominations for Executive	5
Candidature a l'exécutif	6
News from Chapters: Montreal, Ottawa, Vancouver	7
Art Exhibition at Queen's	12
Septentrion	13
Holland and Flanders	14
News from AANS	14
M.A. in Dutch	17
Nederlandse Taalunie: Translation Courses	18
Membership Form	19
Bulletin d'adhésion	20

Officers/Membres du bureau

President

Dr. Beert Verstraete
Dept. of Classics
Acadia University
Wolfville, NS B0P 1X0

Vice-President & President Emerita

Ms. Joan Magee
866 Victor Drive
Windsor, ON N8S 2S7

Past President

Dr. Robert Siebelhoff
Scarborough College
University of Toronto
Toronto, ON M5S 1A1

Secretary-Treasurer

Mr. J. Herman van
Wermeskerken
5291 - 4A Ave.
Delta, BC V4M 1H4

Journal/Newsletter Editor

Dr. Basil D. Kingstone
Dept. of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4

Archivist

Dr. Gus Dierick
Dept. of German
Victoria College, U. of Toronto
Toronto, ON M5S 1A1

Members at Large

Dr. Gerrit Gerrits
Dept. of History
Acadia University
Wolfville, NS B0P 1X0

Dr. Gus Dierick
Dept. of German
Victoria College,
University of Toronto
Toronto, ON M5S 1A1

Dr. John Michielsen
Dept. of Germanic Studies
Brock University
St. Catharines, ON L2S 3A1

Mary Eggermont-Molenaar
1416 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1

Dr. Richard W. Unger
Dept. of History
University of British Columbia
Vancouver, BC V6T 1W5

Chapter Secretaries and Contacts

Windsor

Ms. Hendrika Ruger
1510 - 8888 Riverside Dr. E.
Windsor, ON N8S 1H2

Toronto

Theodora E. Schryer
2623 Kingston Road
Scarborough, Ontario
M1M 1M1

Waterloo

Dr. A. Zweers
Dept. of Germanic and Slavic
Languages
University of Waterloo
Waterloo, ON N2L 3G1

Ottawa

Martin de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
Ottawa, ON K1S 5B6

Montreal

Ms. Jannie Kamstra
9-13th St.
Roxboro, PQ H8Y 1L3

Winnipeg

Dr. Jesse Vorst
Dept. of Economics
University of Manitoba
Winnipeg, MB R3T 2M8

Vancouver

Ms. Mariken van Nimwegen
2449 Dundas St.
Vancouver, BC V5K 1P5

CALL FOR PAPERS

CAANS' annual Learned Societies meeting will be held at Memorial University, St. John's Newfoundland, on May 31 and June 1, 1997. If you wish to read a paper at this meeting, please send this form by March 1, 1997, and an abstract by April 1, 1997, to:

Dr. Basil D. Kingstone
French Department
University of Windsor
Windsor, Ontario
N9B 3P4

Name:

Address:

Topic proposed (the note "Title to follow" will receive low priority):

Autobiographical note:

N.B.: Papers should be 20 minutes long, or 8 pages of double-spaced typing. You are asked to keep to this so as to leave time for discussion. If your paper is longer, please work out ahead of time which parts to omit. Thank you!

CALL FOR PAPERS

CAANS' annual Learned Societies meeting will be held at Memorial University, St. John's Newfoundland, on May 31 and June 1, 1997. If you wish to read a paper at this meeting, please send this form by March 1, 1997, and an abstract by April 1, 1997, to:

Dr. Basil D. Kingstone
French Department
University of Windsor
Windsor, Ontario
N9B 3P4

Name:

Address:

Topic proposed (the note "Title to follow" will receive low priority):

Autobiographical note:

N.B.: Papers should be 20 minutes long, or 8 pages of double-spaced typing. You are asked to keep to this so as to leave time for discussion. If your paper is longer, please work out ahead of time which parts to omit. Thank you!

INVITATION DE COMMUNICATIONS

Le congrès annuel de l'ACAEN aux Sociétés savantes se tiendra à l'Université Memorial, Saint-Jean de Terre-Neuve, les 31 mai et 1er juin 1997. Si vous voulez présenter une communication à ce congrès, veuillez envoyer la présente formule, au plus tard le 1er mars 1997, et un résumé au plus tard le 1er avril 1997, à l'adresse suivante :

Dr. Basil D. Kingstone
Études françaises
University of Windsor
Windsor, Ontario
N9B 3P4

Nom :

Adresse :

Titre proposé (la mention "Sujet à suivre" a une priorité moindre) :

Note autobiographique :

Note : Les communications ne doivent pas durer plus de vingt minutes, soit 8 pages dactylographiées à double interligne. Vous voudrez bien respecter cette limite scrupuleusement, afin de permettre la discussion de votre communication. Si elle est plus longue, vous déciderez par avance quelles parties il faut omettre. Merci de votre coopération!

**NOMINATIONS FOR THE EXECUTIVE OF CAANS
1997-1998**

I wish to nominate: _____

(Please print)

Address: _____

for the position of: _____

Date: _____

Signature of Nominee: _____

Signature of Nominator: _____

Please return this nomination form to the address below by April 1, 1997:

Prof. Gus Dierick
Dept. of German
University of Toronto
Toronto, Ontario
M5S 1A1

NEWS FROM CHAPTERS

MONTREAL

Over de afgelopen jaren is hier de nadruk gelegd op het organiseren van culturele bijeenkomsten uitsluitend in het Nederlands, voor de "Nederlands-sprekende" gemeenschap in Montréal.

Deze "Nederlands-sprekende" gemeenschap omvat natuurlijk ook de Vlamingen en Zuid-Afrikanen. Gedurende deze tijd werden veel verschillende onderwerpen gepresenteerd: taalkundig en geschiedkundig, architectuur en kunst, champignons in Québec en tourisme in België, het Internet in Nederland en het Ecosysteem van de St. Laurens, film geschiedenis uit Zuid Afrika en "Spelletjes uit de oude doos"! Etc., etc. Met medewerking van de diverse Consulaten-Generaal hier ter stede konden niet alleen interessante films uit de drie landen worden vertoond, doch leden van de consulaire staven en hun echtgenotes hebben ook zelf verscheidene onderwerpen gepresenteerd. De meeste bijeenkomsten werden "downtown" gehouden op de McGill campus, op Donderdag-avonden. Er worden echter ook andere onderwerpen ter sprake gebracht waarbij deelname van aanwezige leden wordt aangemoedigd, zoals poëzie en proza lezingen. Deze worden gehouden op Zondag middagen op de Macdonald campus van McGill op het "West Island".

Op 13 juni l.l. werd de laatste Jaarvergadering gehouden op de gebruikelijke plaats van samenkomst in het gebouw van de School of Architecture van McGill University. Het bestuur van dit "chapter" omvat o.m. Robert Kok - als voorzitter herkozen - Joris van Gheluwe, Geert-Jan Boudewijnse en Jan Beckman. Er werd besloten om het geslaagde programma systeem te handhaven doch om duidelijk te doen uitkomen dat het hier betreft een samenwerken van twee - officieel aparte - "organisaties", n.l. CAANS-MONTRÉAL, en de plaatselijke "Nederlandstalige Culturele Vereniging".

Het "nieuwe jaar" begon met een presentatie over de V.O.C. op 19 September, gevolgd door de Begijnhoven, gegeven door Mevrouw van Engelen op 17 October. "Gedichten, gesproken en gezongen" brachten op Zondag 27 October veel genoeg. Op het programma staat voor 21 November de film OEROEG naar het boek van Hella S. Haasse alsmede een gesamenlijke ervaring van "De kleine Rederijders van 1996" georganiseerd door o.a. Ylva Struys en Geert-Jan Boudewijnse, op 1 December a.s.

Graag zou ik nu besluiten met "Vrolijk Kerstfeest en een Gelukkig Nieuw Jaar" doch - helaas - moet ik melden dat net een van de oprichters van CAANS MONTRÉAL en voor vele jaren de Voorzitster ervan, Janny Loewensteyn, plotseling is overleden. Wij wensen Pieter en de dochters de sterkte toe om dit te kunnen verwerken. Zij was altijd een actief en zeer deelnemend figuur in onze gemeenschap en wij zullen haar zeer missen.

Jan Beckman, Correspondence secretary.

MONTREAL

NEWS FROM CHAPTERS

MONTREAL

Over de afgelopen jaren is hier de nadruk gelegd op het organiseren van culturele bijeenkomsten uitsluitend in het Nederlands, voor de "Nederlands-sprekende" gemeenschap in Montréal.

Deze "Nederlands-sprekende" gemeenschap omvat natuurlijk ook de Vlamingen en Zuid-Afrikanen. Gedurende deze tijd werden veel verschillende onderwerpen gepresenteerd: taalkundig en geschiedkundig, architectuur en kunst, champignons in Québec en tourisme in België, het Internet in Nederland en het Ecosysteem van de St. Laurens, film geschiedenis uit Zuid Afrika en "Spelletjes uit de oude doos"! Etc., etc. Met medewerking van de diverse Consulaten-Generaal hier ter stede konden niet alleen interessante films uit de drie landen worden vertoond, doch leden van de consulaire staven en hun echtgenotes hebben ook zelf verscheidene onderwerpen gepresenteerd. De meeste bijeenkomsten werden "downtown" gehouden op de McGill campus, op Donderdag-avonden. Er worden echter ook andere onderwerpen ter sprake gebracht waarbij deelname van aanwezige leden wordt aangemoedigd, zoals poëzie en proza lezingen. Deze worden gehouden op Zondag middagen op de Macdonald campus van McGill op het "West Island".

Op 13 juni l.l. werd de laatste Jaarvergadering gehouden op de gebruikelijke plaats van samenkomst in het gebouw van de School of Architecture van McGill University. Het bestuur van dit "chapter" omvat o.m. Robert Kok - als voorzitter herkozen - Joris van Gheluwe, Geert-Jan Boudewijnse en Jan Beckman. Er werd besloten om het geslaagde programma systeem te handhaven doch om duidelijk te doen uitkomen dat het hier betreft een samenwerken van twee - officieel aparte - "organisaties", n.l. CAANS-MONTREAL, en de plaatselijke "Nederlandstalige Culturele Vereniging".

Het "nieuwe jaar" begon met een presentatie over de V.O.C. op 19 September, gevolgd door de Begijnhoven, gegeven door Mevrouw van Engelen op 17 October. "Gedichten, gesproken en gezongen" brachten op Zondag 27 October veel genoegen. Op het programma staat voor 21 November de film OEROEG naar het boek van Hella S. Haasse alsmede een gesamenlijke ervaring van "De kleine Rederijders van 1996" georganiseerd door o.a. Ylva Struys en Geert-Jan Boudewijnse, op 1 December a.s.

Graag zou ik nu besluiten met "Vrolijk Kerstfeest en een Gelukkig Nieuw Jaar" doch - helaas - moet ik melden dat net een van de oprichters van CAANS MONTREAL en voor vele jaren de Voorzitster ervan, Janny Loewensteyn, plotseling is overleden. Wij wensen Pieter en de dochters de sterkte toe om dit te kunnen verwerken. Zij was altijd een actief en zeer deelnemend figuur in onze gemeenschap en wij zullen haar zeer missen.

Jan Beckman, Correspondence secretary.

MONTREAL

OTTAWA - 1995-96 in review

The program for the year proved to be somewhat ambitious in the end but on the whole it was a year of excellent presentations and we look forward to continuing in this new year with an equally interesting if somewhat less ambitious program. The year began on October 25th with a presentation by Hans Kruishoop. Leo Heistek summed up that evening and the following one presented by Dr. Jean-Jacques van Vlasselaer as follows:

De Taal

De recentelijk nieuw leven ingeblazen Ottawa Caans groep vervolgt haar 1995-96 seizoen. Op woensdag 25 Oktober presenteerde Hans Kruishoop van de Nederlandse Ambassade een video programma getiteld "Een Verhaal van een Taal". Het bestond uit vierdelige video serie naar het gelijknamige boek. Jammer genoeg was er slechts tijd om twee delen te bekijken. Een deel behandelde de oorsprong van de Nederlandse taal terwijl het andere deel de taalverschillen en streekdialecten belichtte. Vooral de verschillende uitspraak in de uithoeken van het Nederlandse taal gebied, b.v. voor het woord kikker, veroorzaakte veel hilariteit. Alles bij elkaar een geslaagde avond met dank aan Hans Kruishoop die ondertussen alweer terug is in Den Haag.

Belgische Cultuur

Op donderdag 23 November gaf Dr. Jean-Jacques van Vlasselaer een voordracht getiteld "Bestaat zo iets als de Belgische cultuur" of "De Belgische cultuur tussen twee stoelen". Het was al gauw duidelijk dat de tweede titel de vraag van de eerste beantwoorde. In zijn voordracht liet Dr. van Vlasselaer zijn licht schijnen op de voor buitenlanders zeer verwarrende culturele situatie in België en het ver gaande federaliseringsproces. Dank zij zijn betoog kwamen zijn toehoorders te weten dat de taalgrens van nu, die min of meer Oost-West ten Zuiden van Brussel door het Zonienwoud loopt, de grens vormde van het Romijnse rijk (Meer noordelijker werd het gauw bar en boos). Verder bleek dat de Vlaams-Waalse tegenstellingen van zeer recente datum zijn (circa 1914/18).

Zo kunnen we ook niet met zekerheid zeggen of Breughel nou een Vlaming of een Waal was. Dr. van Vlasselaer ging verder ook in op de positieve aspecten van het spanningsveld tussen de twee culturen die een stimulans hebben gevormd voor iemand zo als Jacques Brel.

Na afloop van zijn betoog had Dr. van Vlasselaer zijn toebehoorders een goed beeld gegeven van de huidige culturele situatie en de geschiedenis die daaraan was voorafgegaan. Veel dank aan Jean-Jacques voor zijn voordracht van een uitzonderlijk hoog niveau waaruit bleek dat de Belgische cultuur meer is dan mosselen, frieten en wafels.

To close the calendar year the members were invited on Friday, December 1th to the Dutch film "The Betrayal" which was shown at the 10th International Film Festival.

Rotterdam - 50 Years

The first meeting in the new year took place on Thursday, January 18. Petra Halkes made a presentation on the Winnipeg artist Eleanor Bond who had been invited by the city of Rotterdam, as part of the recent 50th anniversary celebrations, to put on canvas her impressions of the "Bevrijding van Rotterdam". Petra used slides of present day Rotterdam as well as canvasses created by Bond to illustrate her very interesting talk.

In the Footsteps of Escher

For the next meeting on Sunday, February 28th the members were invited to a public lecture which formed part of the Escher exhibit at the National Gallery. Mr. Mark Veldhuizen, photographer and manager of the Escher product line, spoke about a trip he

took through Italy a few years ago, retracing the steps of Escher some 60 years earlier. He projected sketches made by the artist together with slides he had taken from the same vantage point. This juxtaposition of the two images, one an interpretation and the other a photo 60 years later, made for an interesting analysis of some of Escher's work. After the presentation there was an opportunity to meet the speaker at a reception hosted by the Embassy.

The next presentation in April, which was to have been a lecture by Dr. Robert Aarsse, Netherlands Consul in Montreal, on the topic of "Belle van Zuylen," had to be cancelled at the last moment as Dr. Aarsse had to travel to Holland on an urgent family matter. Hopefully we can reschedule his presentation at some point in the future.

The Poet Slauerhoff

Chris Levenson, one of the original group who started CAANS and a member of our organizing committee, made a presentation on "The Poetry of Slauerhoff" at our next meeting on Wednesday, May 15. His talk consisted of some (dramatic) poetry readings as well as comparisons with the work of some of Slauerhoff's contemporaries. He demonstrated that Slauerhoff was part of a new group of poets who placed themselves at the center of their work. The writing tended to be more autobiographical reflecting the poet's difficult and harsh life as a sailor. During the discussion afterwards, one of the members in the audience made the observation that Slauerhoff's stoicism in the face of his hard life was not unlike the Dutch generally (?). A fine evening with some good discussion.

Nederlands Cabaret : Lurelei en de Jaarvergadering

De laatste avond van het jaar begon met een rucht hartige voordracht door Lieven Heistek over het Nederlands cabaret in de zestiger jaren: Lurelei "Alles moet kunnen" en werd gevolgd door de jaarvergadering.

Lieven begon met een introductie over de maatschappij voor en na de oorlog en de opmerking dat niet veel veranderd was. De zelfde gesloten zuilen (stratification along religious and ideological lines) bestonden nog. Velen, onder anderen Annie M. G. Smit, hadden gehoopt na de oorlog voor een meer open en pluralistische samenleving. Pas in de jaren 60 was het mogelijk voor artisten en cabaretiers zoals het groepje Lurelei om "aan de weg te spijkeren" naar een meer open denkbeeld. Via cd's en videobandjes liet Lieven de vergaderden tonen hoe schrijvers en acteurs zoals Jasperina de Jong het in die tijd op de televisie brachten. "Callgirl", "Tango Fatale" en "Rosse Buurt" waren sommigen van de schetsen waar de toebehoorders van genoten hebben. Een mooi stukje Nederlands, leuk gebracht, om het jaar mee te eindigen.

The agenda for the annual meeting included discussions on several topics. The membership and in particular the need to pare the mailing list down to those who attended from time to time was discussed. The results of a small questionnaire which had been circulated to the members indicated that a different venue with easier parking would perhaps increase attendance. Some members felt that we should institute a fee in the new year. This is to be looked at in September. Further it was suggested that we consider a program of half Dutch and half English presentations to attract those who are interested in some of the topics but not fluent in the language. It was also suggested that the group develop a closer contact with the Dutch language school especially now that they have lost their funding from the school board.

The existing committee of Chris Levenson, John de Vries and Martien de Leeuw, together with new members Leo Heistek and Frank Maurits who gracefully volunteered, will do the program planning in the coming year.

Martien de Leeuw

OTTAWA

VANCOUVER

Op woensdag 12 Juni j.l. kwamen we bijeen in het Indonesische restaurant Tak Sanka, waar Leo Lutter een expositie van zijn werken met Indonesische onderwerpen hield.

Leo werd in 1929 geboren in het toenmalige Nederlands Indië, maar genoot zijn schoolopvoeding in Nederland. Hij werkt in olie, pastel alsook waterverf. Laatstelijk zijn het vooral Indonesische taferelen, die de onderwerpen vormen van zijn schilderijen, waarbij Sulawesi (voorheen Celebes) en in het bijzonder Toraja zijn voorliefde hebben vanwege het natuurschoon.

Doch ook is hij erin geslaagd de mystieke sfeer vast te leggen in taferelen van de beroemde Boeddhistische en Hindoeïstische tempelcomplexen, zoals Prambanan, Borobodur en Mendut, waarbij waringinbomen en danseressen natuurlijk niet ontbreken.

Behalve de voldoening van een bevredigend product, dat ook nog verkoopbaar is, brengt deze hobby ook de uitdaging van het werken met andere technieken, waaraan veel experimenteren is verbonden. Maar het is vooral de innerlijke drang tot expressie, vooral nadat enige tijd niets is gedaan, die dit werk meer dan een hobby maken en welk werk kennelijk ook voor anderen betekenis heeft.

Leo, onze welgemeende dank voor je toelichting bij deze expositie en het organiseren van een zeer toepasselijke maaltijd: "Ikan Sulawesi".

Op zondag 28 juli j.l. waren we te gast bij Lida Smulders om eens geheel ontspannen over koetjes en kalfjes te kunnen praten. Onze dank daarvoor gaat allereerst uit naar Lida voor deze uitnemende gelegenheid en ook naar Jos van Stekelenburg, die deze bijeenkomst mede heeft georganiseerd.

Op de maandelijkse vergadering van CAANS op 12 September 1996 werd door Tineke Hellwig, associate professor in Aziatische studies op UBC, een lezing gehouden, die zij noemde: "Met de Kleinkinderen van de Thee naar Indonesië."

Het boek "De Heren van de Thee" van Hella Haasse is in Nederland een best-seller geworden en beleefde in 1995 de 31e druk. Het werd vertaald in het Duits, Frans en Italiaans. In het Indonesisch verscheen het in 1992 als Feuilleton in "Kompas".

Hella Haasse baseerde haar roman op historisch materiaal, wat zich bevond in de archieven van de "Stichting Indische Thee en Familiearchief van der Hucht" (1983). In de familie waren fervente brieven-schrijvers, waarvan de brieven van Rudolf E. Kerkhoven het meest bruikbaar waren. Het boek gaat voornamelijk over de geschiedenis van Rudolf E. Kerkhoven. Zijn vader stichtte in 1868 de thee- en later kinaonderneming Ardja Sari.

Rudolf E. studeerde in Delft en kwam naar Indië, waar hij in 1873 de theeonderneming Gamboeng stichtte. Toen hij 30 jaar oud was trouwde hij met Jenny Roosegaarde Bisschop, een kleindochter van Maarschalk Daendels. Zij hadden vijf kinderen. Rudolph E. kocht de erfpachten voor Malabar, waar hij zijn neef K.A.R. Bosscha hoofdadministrateur maakte.

Helaas werd Jenny depressief door het geïsoleerde leven met daarbij nog een man die hard werkte en die ze bijna nooit zag. Ze maakte een einde aan haar leven door vergif in te nemen en overleed, 48 jaar oud, in 1907. Rudolf E. overleed in 1918. Beiden zijn begraven op Gamboeng.

In 1980 ontmoette Tineke Karen van der Hucht in Utrecht, waar hij student was aan de universiteit. Zo kreeg ze contact met de thee-familie.

Op 5 juli 1995 bezochten 55 toeristen, waaronder Tineke, de theeplantage Parakan Salak, gelegen tussen Bogor en Soekaboemi. Onder de toeristen bevonden zich vele verre familieleden van Guillaume. De reis begon in Bogor en ging ook langs andere plantages.: Parakan Salak, Waspada, Ardja Sari, Gamboeng, Malabar.

De plantages behoren nu aan de Indonesische staatsonderneming P.T. Perkebunan XI, XII, XIII. De toeristen werden daar als vorsten ontvangen met muziek, gamelan, locale leeuwendansen, rammengevechten, slamatans en goudgele payungs. Alles was keurig verzorgd.

Tineke vertoonde dia's van de ontvangsten en de theecultuur. Zo konden we goed meeleven met de reis van de Kleinkinderen van de Thee. Een echte kleinzoon van Rudolf E. Kerkhoven en zijn vrouw, Hans en Puck Kerkhoven uit de Roche, waren als gasten van CAANS Vancouver aanwezig.

Voorts willen we onder uw aandacht brengen het Vancouver Film Festival, dat duurde van 4 tot 20 oktober en dat ook tien Nederlandse films omvatte, o.a. "De Slag in de Javazee" en "De Grote Postweg" (door Java).

Op 10 oktober hadden we het genoegen te mogen luisteren naar Paul Zandbergen, die als "exchange student" ecologie studeert aan de UBC. Onder de titel "Milieubeleid en duurzame ontwikkeling in Nederland en Canada" gaf Paul ons een voordracht, waarin hij een zeer helder inzicht verstrekke in de problemen, waarvoor de milieubeleidvoerders zich in de huidige tijd geplaatst zien.

In een rapportstelsel vergelijkt hij in hoeverre door Canada en Nederland wordt tegemoetgekomen aan milieueisen, te weten schone omgeving en duurzame ontwikkeling, waarbij hernieuwbare bronnen op hetzelfde niveau moeten blijven en niet-hernieuwbare hulpbronnen moeten worden vervangen of, zoals Brundtland (1986) het definiëert:

"Sustainable development is development that meets the needs of the present generation without compromising the ability of future generations to meet their own needs."

In zijn rapport geeft hij A's aan Nederland en Canada voor bescherming van de ozonlaag en ook voor de internationale samenwerking. Daarentegen een F aan beide landen voor de milieugebruiksruimte, hetgeen wordt uitgedrukt in de landoppervlakte per bewoner, nodig om de bevolking van een land te voorzien van ecologische diensten om een bepaalde levensstandaard te ondersteunen, zoals energie, infrastructuur, diensten, kleding en voedsel

plus verwerking en absorptie van alle afvalproducten. Dit wordt ook aangeduid met "ecological footprint".

Deze "ecological footprint" bedraagt per persoon voor Canada 4,3 hectare en voor Nederland 3,3 hectare. Het beschikbare productieve landoppervlak per persoon bedraagt respectievelijk 15,2 en 0,15 hectare. Voor de gehele wereld bedraagt deze "ecological footprint" 1,8 hectare en het beschikbare productieve land 1,6 hectare per persoon. Dit betekent dat we collectief nu al op ons ecologisch kapitaal zijn aan het interen.

Andere rubrieken die Paul op zijn rapportkaart vermeldt zijn de bestrijding van het broeikaseffect, die in beide landen maar matig is; de waterkwaliteit, welke in Nederland

hoger is dan in Canada; en de biodiversiteit, welke in Canada weer groter is. En tenslotte de milieuplanning, welke begrijpelijkerwijze in Nederland met zijn hoge bevolkingsdichtheid veel doeltreffender is dan in Canada met een overschot aan productief land.

Met thans 5,8 miljard mensen op de wereld, welk getal zich rond het jaar 2050 bijna zal hebben verdubbeld, behoeft het geen betoog, dat voor alle landen milieubeheersing een punt van uiterst belang zal moeten zijn in regeringsplannen. Paul sluit zijn verhaal met de volgende conclusies:

1. Veel rijke landen hebben minder productief land dan nodig is voor duurzame ontwikkeling; ze hebben een "ecologisch begrotingstekort".
2. In de wereld als geheel is er nu al niet genoeg productief land voor duurzame ontwikkeling.

Herman van Norden bedankt de spreker voor een zeer informatieve, interessante en uniek gebrachte lezing. Naar aanleiding van inmenging van Europese landen in het milieubeleid van andere werelddelen merkt hij op, dat nog maar enkele eeuwen geleden een eekhoortje van de Noordzee naar de Kaspische Zee kon komen zonder ooit aan de grond te komen. Wat is daar nog van over?

J. Herman van Wermeskerken

ART EXHIBITION AT QUEEN'S

Robert Siebelhoff warmly recommends the exhibition "*WISDOM, KNOWLEDGE & MAGIC: The Image of the Scholar in Seventeenth-Century Dutch Art*," which runs from 25 October to 13 April 1997 at the **Agnes Etherington Art Centre**, Queen's University. The catalogue is also excellent, he says.

SEPTENTRION

Commençons notre compte rendu du n° 3 de 1996 en évoquant deux villes : Anvers et Amsterdam. Toutes deux sont prospères, de façon plus ou moins continue, depuis des siècles, et ce, grâce au commerce international. Toutes deux hébergent depuis longtemps une colonie juive importante, à laquelle les autorités locales n'ont pas toujours rendu la vie facile (je ne parle pas, bien entendu, de l'Holocauste). Dans les deux villes, aujourd'hui, une population fort cosmopolite doit apprendre à vivre ensemble. À Anvers, hélas, suivant une vieille habitude, les électeurs protestent contre tous les partis politiques en votant pour des fractions d'extrême-droite à tendance raciste. Si quelqu'un a besoin de se rappeler à quoi cela peut mener, qu'il fasse le tour du Musée historique juif à Amsterdam, qui nous est décrit dans ce numéro.

Anvers a proclamé 1996 "année van Ostaijen" pour marquer le centenaire de la naissance du poète. Il n'en reste pas moins difficile de trouver ses oeuvres complètes ou des études sur sa poésie et ses théories. C'est dommage, car, marginal de son vivant, cela fait 40 ans qu'il inspire chaque génération de nouveaux rebelles littéraires par ses derniers poèmes, exempts d'émotion personnelle, des exercices de sonorité. Adriaan van Dis, dont 1996 marque le cinquantenaire, sait au contraire faire de profondes explorations littéraires à partir de sa propre vie, en écrivant des romans quasi-autobiographiques et des récits de voyage.

Pour ce qui est des autres arts, on lit une esquisse de l'"évolution" survenue dans le théâtre néerlandais et flamand depuis quinze ou vingt ans. C'est plutôt révolution qu'il faudrait dire. On monte des pièces dans n'importe quel local qui semble convenir à la pièce; on fait usage d'autres médias (ex. : bandes vidéo); quant aux textes, ils sont souvent du metteur en scène lui-même, ou un collage de citations, ou inexistantes. Mais dans chaque production, les acteurs exposent leur âme au public en jouant avec une énorme intensité. Pareillement, on nous présente quatre sculpteurs : Guillaume Bijl, Patrick van Caeckenbergh, Panamarenko et Thierry de Cordier, qui créent, non des objets d'art traditionnels, mais des objets réels — qui, en plus, symbolisent souvent certains souvenirs, ou les artistes eux-mêmes, ou remettent en question la frontière entre réalité et "fiction." Nous sommes bien loin des tableaux de Pieter Saenredam (1597-1665), qui nous montre notamment des intérieurs d'église et où les critiques s'accordent pour voir une froide maîtrise des techniques de la représentation de l'espace — mais les auteurs de l'article consacré ici à ce peintre y voient au contraire la chaleur discrète de quelqu'un qui fait partie intégrante de sa communauté et la célèbre discrètement.

HOLLAND AND FLANDERS

Vol 8 no. 2 (June 1996) of *Holland Horizon* leads with an account of the work of the 17th century painter Jan Steen. His pictures of ordinary human activities are supposed to moralize, but he is too fond of observing people to be a true moralist. Otherwise the issue is devoted to the present or the future. It looks at the excellent Dutch horse-breeding industry and reveals that stallions no longer meet the mares on whom they father their offspring. It tells us that a high proportion of Dutch people give to charities — luckily, because the latter are receiving less government money and therefore having to raise funds in new ways. We learn that three Dutch banks — ABN-AMRO, ING Group and Rabobank — have emerged from the takeover frenzy of the earlier part of this decade; they are big enough to operate worldwide in banking, investment and insurance. And we look forward (or don't) to the office where we will have no permanent space of our own; we will come in only when we have to, calling ahead for the kind of room we need, and draw our papers from a central stack in a little filing cabinet on wheels — that will be our office.

No. 31 (September 1996) of *Flanders* gives the usual prominence to government activity: an editorial from the Minister-President (= premier), a publicly owned water purification company which is winning contracts around the world, agreements between Flanders and other countries, the reorganization of the Flemish civil service to make it "citizen-friendly." There are also articles on the international schools in Flanders, for children whose parents want them to continue studying in the system back home rather than having to transfer, and on Barco, which used to produce all kinds of consumer electronic goods but, since it nearly went under in 1980, concentrates on certain niches such as display systems for medical examinations and air traffic control. On the cultural front, the centenary of Paul van Ostaïjen's birth is commemorated in a long article, and the issue closes with an overview of "The comic in Flanders" — i.e. the comic strip.

NEWS FROM AANS

The October 1996 newsletter is to hand. It tells us that the Taalunie visited the US in June on the occasion of the ICNS conference, and is preparing a report on the state of Dutch studies in America. It reminds those concerned that the Dutch government offers five scholarships a year for US students to attend the summer school in Nijenrode. We wish Canada received this kind of attention. It is also announced that back issues of PAANS volumes can be bought for the sharply reduced price of US\$15. We add that the latest PAANS volume, a *Festschrift* for Johan Snapper entitled *Vantage Points*, has just come out; send US\$40 to Prof. Blake L. Spahr, German Dept., 1203 Dwinelle Hall, Univ. of California, Berkeley, CA 94720.

Upcoming conferences:

The *colloquium Neerlandicum* of the IVN in August 1997 will include a workshop on "Didaktiek van oudere poëzie." Contact Dr. Anneke Prins, Dept. of Germanic Languages, Hamilton Hall, Columbia Univ (mailcode 2812), New York, NY 10027, e-mail jp32@columbia.edu

The Society for Germanic Philology will meet at UCLA on April 25-27, 1997. The deadline for submitting papers is past, but the organizers will no doubt be happy to give information about the conference. They are Robert S. Kirsner (phone 310/206-4111) and C.M. Stevens (phone 310/206-4948).

The Fifth International Cognitive Linguistics Conference will be hosted by the Faculteit der letteren of the Vrije Universiteit Amsterdam on July 14-19, 1997. Again, we received this information too late for our members to propose papers. Information can be obtained by faxing +31-20-444-6500, or by e-mail from iclc97@let.vu.nl, or from a web page at <http://www.vu.nl/ICLC97/index.htm>

The 32nd International Congress on Medieval Studies, which will be held at Western Michigan Univ. in Kalamazoo on May 8-11, 1997, will feature two special sessions on Arthurian Literature in the Medieval Low Countries. The deadline for papers was last September! Details from Dr. David Johnson, Dept. of English, Florida State Univ., Tallahassee, FL 32306, e-mail dfjohnso@gamet.acns.fsu.edu

Topics at the Dutch session at MLA (Washington DC, Dec. 29, 7.15-8.30 p.m.) are:

Kirsten M. Christensen (Austin): "Beguine Literature from Heresy to Orthodoxy: The Evangelical Mysticism of Maria van Oisterwijk;" John R. Ike (Austin): "The Oxymorons of Dutch Romanticism;" and Dennis Taylor (Boston College): "The Postmodern Synthesis of Etty Hillesum."

Exhibitions to go and see:

Jan Steen at the Rijksmuseum till January 12, 1997 (it is the show from the National Gallery of Art in Washington DC);

and two exhibitions at the Pierpont Morgan Library, 29 E. 36th Street, New York City, on Rembrandt's etchings and on 17th century Dutch drawing, till January 5, 1997.

Four Brabant art museums are jointly celebrating the province's 200th year with two exhibitions of Brabants art, one for the period 1796-1940 (ended Dec. 1) and one for the period 1945-96 (ended Nov. 24). If I mention them, it is because a catalogue of each exhibition will be published. Information from Margriet van Boven or Rick Vercauteren at the Noordbrabants Museum, Verwersstraat 41, Postbus 1004, 5200 BA 's-Hertogenbosch, phone 073-6877803, fax 073-6877899.

Two other items of art news.

The Getty Museum has issued its Provenance Index on CD-ROM (US\$900), a priceless gathering of information on auction sales and family art collections from all over Europe from the 16th century to the 19th.;

And from the National Gallery of Art in Washington DC (4th Street and Constitution Avenue, zip code 20565) one can obtain a catalogue of educational materials (slides, films, videocassettes, videodiscs) on many topics in Netherlandish and other art.

There is one book review, of Rink van der Velde: *The Trap (De fûke)*, tr. from Frisian by Henry J. Baron, Grand Rapids, MI: Redux Publications, 1995. A short novel written in 1966 that admirably portrays a Frisian fisherman's fatal clash with the Nazi occupier. There are also announcements of a number of works:

- *The Low Countries Yearbook 1996-97*;
- Edelgard du Bruck and William C. McDonald, eds.: *The Current State of Research in 15th-Century Literature* (Edwin Mellen Press, 1996, US\$89.95), containing an essay on the Low Countries by Anneke Prins;

S N A A

- Linda Hults: *The Print in the Western World* (Univ. of Wisconsin Press, US\$65, excellent value for 968 pages with 800 illustrations);
- *Singing Early Music: The Pronunciation of European Languages in the Late Middle Ages and Renaissance* (Indiana Univ. Press; Chapter 18 deals with "Flemish(Dutch);" a CD recording of all the illustrative texts accompanies the volume);
- Kevin Cook: *Dubbel Dutch: Praktische handleiding voor anderstaligen die Nederlands leren, met vele voorbeelden en vergelijkingen*, Groningen: BoekWerk, a book designed to explain to the language learner questions of usage that may not be explained fully in the classroom;
- the latest Taalunie publication, a list of officially recognized Dutch names of countries, capitals, cities, regions and inhabitants;
- and two works to be ordered from the publisher, Leuven: ACCO, Tiensestr. 134-136, fax +32-16-207389. The first is a multimedia self-study course with a textbook (fl.88), a workbook (fl.74.25), two video cassettes (fl.126.50), three audio cassettes (fl.70.25) and an alphabetical glossary of the 2000 most frequently used words in Dutch (fl.23.25) — or fl.382 (6500 Belgian francs) plus fl.30 (Bfr375) shipping and handling for the whole thing. The second is an advanced exercise book concentrating on the use of particles, *De finesses van het Nederlands*, fl.46.75 (Bfr795) plus fl.6 (Bfr75) for shipping and handling.

Multimedia self-study courses, indeed, are proliferating. There is *The Rosetta Stone*, level I, 92 lessons on CD-ROM, voice, text and pictures; record your voice and compare your performance with a model, dictations, tutorials, tests, US\$395. From Fairfield Language Technologies, 122 S. Main St., Harrisonburg, VA 22801, phone 1-800-788-0822, fax 540-432-0953. Two other courses come from World of Reading in Atlanta, phone 1-800-729-3703, fax 404-233-4042, web site <http://www.wor.com>. One is an intermediate level programme on three CD-ROMs, *Gesprek van de dag*, five practical topics and twenty hours of practice on each disc, voice recording and testing, US\$225 the set. The other, for US\$50, is *Travel Talk*, 12 topics.

There are web sites for those interested in the New Netherland Project on the Dutch settlement of North America (nnp96a.nysed.gov, e-mail cgehring@unix2.nysed.gov), or who have trouble with Dutch spelling (<http://www.pi.net/~fg/words.htm>), or who wish to read a new quarterly online interdisciplinary magazine on art and culture from the Middle Ages to the present, the theme of the first issue being Birth (<http://www.let.vu.nl/e-zine/galatea>, e-mail galatea@let.vu.nl).

The University of Minnesota offers a listserv for teachers of Dutch. It is intended to serve as a forum for discussions, to promote the exchange of information among teachers of Dutch, and to strengthen the connections among professionals in the field. Send a message to listserv@tc.umn.edu, the message to read SUB Dutch-T plus your first name and last name.

Lastly, and back in the old print world, the Dutch Library in New York City "aims to become a reference and resource center for scholars and individuals interested in Netherlandic studies," and invites donations of books from those willing to help in this endeavour. Contact Hanny Veenendaal, Dutch Library in New York, 54 W 39th St., New York, NY 10018, phone/fax 212/764-2284.

M.A. IN DUTCH AT UNIVERSITY COLLEGE LONDON

We copy the following details from UCL's brochure:

UCL is the only university in Britain offering post-graduate taught programmes in Dutch Studies.

The UCL Department of Dutch is the largest department of Dutch Studies in the English-speaking world.

It is the home of *Dutch Crossing*, the longest-running interdisciplinary journal of Dutch Studies in English.

It hosts an annual and highly successful Dutch Writer in Residence programme.

The Dutch Department's undergraduate programmes include a Single Honours course in Dutch and Combined-Studies courses in Dutch and French, Dutch and German, Dutch and Italian, Dutch and Scandinavian Studies, Dutch with Spanish, Dutch with Management Studies, Dutch and History of Art, and Modern European Studies with Dutch.

Postgraduate Research in Dutch Studies at UCL leading to the degrees of MPhil and PhD is concentrated in the areas of modern Dutch and Flemish literary and cultural studies, and the Dutch Golden Age.

The MA in Modern Dutch Studies is a flexible programme combining in-depth study of the contemporary society and culture of the Low Countries with language training and a range of specialisations in translation, modern literature or social, cultural and institutional topics.

Who is the programme for?

- Graduate with a major in Dutch Studies.
- Graduates in another subject who have taken Dutch as a subsidiary or optional subject. The MA offers the opportunity to improve Dutch language skills as part of its regular programme.
- Other candidates with a knowledge of Dutch language, culture and society.

Employment Prospects

Through its combination of language training, study of contemporary Dutch and Flemish society and culture, and specialisation in selected areas, the MA in Modern Dutch Studies offers prospects for employment both in the private and in the public sector, whether in the Low Countries or in the English-speaking world.

The faculty members at UCL are especially interested in "training the next generation of literary translators to the highest standards," given the "spectacular increase in the number of Dutch and Flemish literary works being translated worldwide."

Further details about the MA in Modern Dutch Studies may be obtained from Professor Theo Hermans, Department of Dutch, UCL, Gower Street, London WC1E 6BT.

Tel: (+44) (0) 171 4193117
Fax: (+44) (0) 171 9166985
e-mail: t.hermans@ucl.ac.uk.

NEDERLANDSE TAALUNIE

SUMMER COURSE IN LITERARY TRANSLATION FOR TRANSLATORS FROM DUTCH

In 1997 a second Summer Course on Literary Translation will be organised. The course is intended for translators into English, German or French specialising in the translation of Dutch literary works.

The course is an initiative of the Dutch Language Union, in consultation with the Foundation for the Production and Translation of Dutch Literature and the Ministry of the Flemish Community. Interest in literature from Flanders and the Netherlands has risen sharply in recent years, along with the need for good literary translators from Dutch.

The Language Union organises the course jointly with university institutions in the Netherlands and Flanders. A large number of literary translators and lecturers in linguistics, and translation and literary studies contribute. Literary translation skills are of central importance, and participants will practise these in translation workshops, led by established English, German and French translators of Dutch literature. In addition lectures will be devoted to translation studies and to the literature and culture of the Dutch language area. A Dutch and Flemish author will be present with their translators to deal with any specific problems in translating their work.

The course will be of three weeks' duration and will be held in August/September 1997. Approximately twenty participants can be admitted. Registration for the course must be on the special registration form. The deadline for registrations is 7 February 1997. Candidates for the course must be native speakers of English, German or French and have a thorough knowledge of Dutch. In addition they will be expected to have translation experience and a marked interest in literature. Selection will be on the basis of translation experience, previous training and a test translation to be completed by candidates.

For information or a registration form, please contact the Nederlandse Taalunie, P.O. Box 10595, 2501 HN The Hague, telephone (+31) 70-365818.

CANADIAN ASSOCIATION

FOR THE ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

(CAANS)

1997 SUBSCRIPTION FORM

Members of CAANS can pay for two things at once: ten dollars for the **Canadian Journal of Netherlandic Studies** and ten dollars for their membership fee, which includes the **Newsletter** and which is a charitable donation. Students and seniors pay five dollars for membership, for a total of fifteen dollars. Local chapters may assess an additional fee. If you are joining a local chapter, you can mail this form with your cheque or money order to that chapter along with their local fee. Chapters and contacts are listed on page 2 under "Officers". If you are not joining a local chapter please mail your cheque or money order to Mr. J. Herman van Wermeskerken, Treasurer, CAANS, 5291-4A Ave., Delta, BC V4M 1H4.

Name:

Mailing Address:

Telephone:

_____ (home)

_____ (work)

E-mail

- This is a membership renewal for 1997
- This is a new membership

**ASSOCIATION CANADIENNE POUR L'AVANCEMENT
DES ÉTUDES NÉERLANDAISES
(ACAEN)
BULLETIN D'ADHÉSION 1997**

Les membres de l'ACAEN peuvent payer deux choses à la fois: dix dollars pour s'abonner à la **Revue canadienne d'études néerlandaises**, et dix dollars comme cotisation, qui inclut le **Bulletin** et qui compte comme donation charitable. Les étudiant(e)s et les personnes du troisième âge paient cinq dollars pour la cotisation, donc quinze dollars en total. La liste des personnes à contacter pour les sections locales également, se trouve à la page 2 sous la rubrique "Membres du Bureau". Si vous devenez membre d'une section locale également, vous pouvez lui envoyer les deux cotisations à la fois. Sinon, vous payerez M. J. Herman van Wermeskerken, Trésorier de l'ACAEN, 5291 - 4e Ave., Delta, BC V4M 1H4.

Nom: _____

Adresse pour correspondance: _____

Téléphone: _____ (domicile)

_____ (travail)

E-mail _____

Je désire renouveler mon adhésion pour 1997.

Je ne suis pas membre à présent.